

Årsplan

2019-2020

Vallerstua
Barnehage

Bærumsbarnehagen

Innhold

Innledning	2
Årsplan	2
Barnehagen er en pedagogisk virksomhet	2
Bærumsbarnehagen	2
Presentasjon av barnehagen.....	3
Barnehagens pedagogiske praksis og helårs-tema	3
Barnehagens pedagogiske arbeid	4
Barnehagens verdigrunnlag	4
Barn og barndom	4
Demokrati	5
Mangfold og gjensidig respekt	5
Likestilling og likeverd.....	5
Bærekraftig utvikling.....	6
Livsmestring og helse.....	6
Barnehagens formål og innhold.....	7
Omsorg	7
Lek.....	8
Danning	9
Læring.....	9
Vennskap og fellesskap	10
Kommunikasjon og språk.....	10
Barnas medvirkning.....	11
Samarbeid mellom hjem og barnehage	11
Overganger	12
Når barnet begynner i barnehagen - tilvenning	12
Overgang innad i barnehagen og mellom barnehager	12
Fra barnehage til skole.....	12
Planlegging, vurdering og dokumentasjon	13
Planlegging	13
Vurdering.....	14
Dokumentasjon.....	14
Barnehagens arbeidsmåter	15
Progresjon.....	15
Barnehagens digitale praksis	15
Barnehagens fagområder	16
Kommunikasjon, språk og tekst	16
Kropp, bevegelse, mat og helse	Error! Bookmark not defined.
Kunst, kultur og kreativitet.....	17
Natur, miljø og teknologi	18
Antall, rom og form.....	18
Etikk, religion og filosofi	19
Nærmiljø og samfunn	19
Kompetanseplan	22

Innledning

Årsplan

Barnehagen skal utarbeide en årsplan. I tillegg skal det utarbeides planer for kortere og lengre tidsrom og for ulike barnegrupper etter behov. Årsplanen er et arbeidsredskap for barnehagepersonalet og dokumenterer barnehagens valg og begrunnelser. Årsplanen kan gi informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til myndighetsnivåene, barnehagens samarbeidsparter og andre interesserte.

Årsplanen inneholder informasjon om hvordan barnehagen arbeider med omsorg, danning, lek og læring for å fremme barnas allsidige utvikling. Planen gir informasjon om hvordan barnehagelovens bestemmelser om innhold (§ 2) og barns rett til medvirkning (§ 3) og rammeplanen følges opp, dokumenteres og vurderes.

Barnehagen er en pedagogisk virksomhet

Barnehagen er i følge [Rammeplan for barnehagen](#) en pedagogisk virksomhet der samfunnsmandatet er å ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal tilby barn under opplæringspliktig alder et omsorgs- og læringsmiljø som er til barns beste. Dette skal gjøres i samarbeid og forståelse med barnas hjem.

Bærumsbarnehagen

I Bærum er det i tillegg til rammeplanen utarbeidet en barnehagemelding for Bærumsbarnehagen, [Barnehagemelding 2015-2015](#).

Arbeidet med barnehagemeldingen skal bidra til at det blir et likeverdige og enhetlige barnehagetilbud i alle Bærums barnehager, for alle barn og foreldre. Tidlig innsats, mestringsperspektivet og samarbeid og samhandling skal vektlegges i Bærumsbarnehagen. Barnehagen skal ses på som første trinn i utdanningsløpet, og **lek, språk og god helse** er spesielle faglige satsingsområder.

Som oppfølging av barnehagemeldingen utarbeides det kvalitetsplaner for perioder på tre år. Dette er planer som skal bidra til å sikre tidlig innsats og bedre læring for barna i Bærumsbarnehagen. For perioden 2018 – 2021, skal kvalitetsutvikling i det pedagogiske arbeidet foregå hovedsakelig innenfor områdene:

- Språk
- Kosthold og fysisk aktivitet
- Psykisk helse
- Digital kompetanse
- Foreldresamarbeid

Presentasjon av barnehagen

Vallerstua barnehage er en en-avdelings barnehage med plass til 20 barn i alderen 1-6 år.

Barna er mye sammen gjennom dagen, men deles i smågrupper ved behov for aldersadekvat tilnærming til fagområder, temaer og i ulike lek-sammenheng.

Personalet består av 5,2 ansatte: styrer, pedagogiske ledere og assistenter. Mellom personalet er det samarbeid, veiledning og nærvær. Vi reflekterer, tar egenerveringer, er lekne, har humor, viser glede og gir gjensidig ros og ris, vi observerer og evaluerer.

Barnehagen eies og drives av Tårnsvalen barnehage A/S som har 5 barnehager og 3 familiebarnehager i Oslo og Bærum. Det er til sammen 243 barn og 70 ansatte.

I Tårnsvalens barnehager ønsker vi at barna får utvikle indre aksept til å gå egne veier gjennom ro, trygghet, nærvær og samhørighet i hverdagen. Det er ulike måter vi tilnærmer oss denne profilen. Blant annet gjennom holdningsarbeid i personalgruppa, både personlig og i samspill med andre. Vi har også ulike metoder de ansatte bruker i sitt arbeid med barna.

Barnehagens pedagogiske praksis og helårs-tema

TEMA GJENNOM ÅRET FOR MINIKLUBBEN OG KLUBBEN. "DRØMMEVEGGEN".

"Når jeg finner på en drøm, blir jeg skikkelig glad i hjertet mitt", sa et barn.

I Vallerstua vil vi fokusere på barnas drømmer og se hvor mange av drømmene vi kan oppfylle. Det meste kan gjennomføres på en eller annen måte. Vi kan male, lage ting til drømmene av papp, drikkekartong, ståltråd m.m. Ting fra naturen kan brukes, det er kun fantasien som stopper oss.

Drømmene trenger ikke være nye eller ekstreme. Det viktigste er at de er unike og spesielle for det enkelte barnet som bærer på den konkrete drømmen. Det avgjørende er at vi voksne er nysgjerrige, kreative og viser engasjement. Vi skal gjøre dette SAMMEN med barna. Barna er "sjefen" mens vi voksne er veiledere. Det handler om at barna skal ha en reell innflytelse på egen hverdag ved å føle seg sett og hørt.

Drømmer og ønsker er ofte en del av fantasien til barn, og kan være med på å gi positive forventninger til fremtiden. Det kan noen ganger være noe lekent og uvirkelig over drømmene, som det å være et romvesen. Dette kan man spinne morsomme tanker og indre bilder rundt sammen med barna. Det minner om barnas fantasier om en gang å bli så sterk at man kan flytte et fjell eller rekke opp til månen.

Et av personalet har også sin drøm. Han inviterer miniklubben(3-4åringer) til å fantasere og kreere sin drøm. Hans drøm er å være del av et sirkus. Her skal det bli mye morsomt og opplevelsesrikt!

Gjennom drømmene, vil vi være innom alle fagområdene fra Rammeplanen. I Vallerstua er Årsplanen og Rammeplanen et viktig arbeidsredskap, som alle har kjennskap til.

TEMA GJENNOM ÅRET FOR KNØTT "LILLE LARVEN ALDRIMETT"

Målet med temaet vårt er å belyse rammeplanens fagområder gjennom fortellingen om Den lille larven Aldrimett. På ulike måter vil vi fokusere på fortellingen i hverdagen vår. I starten kommer vi først og fremst til å fokusere på formidling av fortellingen. Vi formidler fortellingen ved å lese for barna, både med og uten konkrete og bilder. Etterhvert som barna blir kjent med fortellingen vil de kanskje bli mer aktive deltakere, både som "fortellere" og som hjelpere ved bruk av konkrete. Konkretene kom til i startfasen. Strikkepinner og garn ble kjøpt inn, og larver i forskjellige størrelser vil bli strikket sammen med barna. Barna vil også få uttrykke seg og sin egen kreativitet i samlingsstundene våre, om det så er gjennom rollelek med konkrete eller med bruk av maling/annen formingsmateriell i kunstsamlingene våre.

Gjennom barnehageåret vil vi undre oss sammen med barna. Hvor bor larven? Finnes det larver i vår barnehage? Ut og se! Fortelle om forskjellen på dag og natt. Om natten er det måne (kaldt og mørkt) og om dagen er det sol (lyst og varmt). Barnehagen har et fantastisk uteområde med stor variasjon. Vi som voksne kan i stor grad motivere barna til å ta med seg historien om larven ut i naturen.

Vi vil samtale med barna om temarelaterte ting. Stille spørsmål sammen med barna som skaper undring og nysgjerrighet. Hvorfor fikk larven vondt i magen? Hvorfor heter det sommerfugl? (Dele opp ordet, sommer og fugl) Hvorfor flyr larven/sommerfuglen? Hvorfor er noen sommer fugler stor og noen liten? Hvorfor har de ulike farger? Vi kan finne svar i bøker om sommerfugler. Her vil vi være med på å skape holdninger og verdier, og at man må vise respekt og forståelse for annet liv.

Barnehagens pedagogiske arbeid

Barnehagens verdigrunnlag

Barn og barndom

Barnehagen skal anerkjenne og ivareta barndommens egenverdi. Å bidra til at alle barn som går i barnehage, får en god barndom preget av trivsel, vennskap og lek, er fundamentalt. Barnehagen er også en forberedelse til aktiv deltakelse i samfunnet og bidrar til å legge grunnlaget for et godt liv.

Vallerstua jobber for å skape trivsel og mestringsfølelse hos barna ved og gi dem opplevelser og utfordringer tilpasset hvert enkelt barn. Vi skal være nære og aktivt med der barna er, og vise interesse for barnas aktiviteter både inne og ute. Vi skal by på oss selv og gi inspirasjon og delta i hverdagen sammen med dem. Vi skal være nære og varme voksne, som viser at vi bryr oss. Barnehagen skal bidra til at det etableres vennskap, og oppdage og forebygge krenkelser og mobbing, skape trygghet og gi omsorg og glede i hverdagen. Personalet skal ha gode samtaler med barna, og hjelpe dem med å sette ord på følelser, vi skal være sensitive, se hvert enkelt individ, og være relasjonsbyggere og emosjonelt tilgjengelige for barna. Vi skal være lyttende og lydhøre, og være opptatt av å tolke barns nonverbale og verbale uttrykk.

Vallerstua skal styrke barnets egenverdi.

Demokrati

Gjennom å delta i barnehagens fellesskap skal barna få mulighet til å utvikle forståelse for samfunnet og den verden de er en del av. Barnehagen skal fremme demokrati og være et inkluderende fellesskap der alle får anledning til å ytre seg, bli hørt og delta. Alle barn skal kunne få oppleve demokratisk deltakelse ved å bidra og medvirke til barnehagens innhold, uavhengig av kommunikasjonsevner og språklige ferdigheter.

Mangfold og gjensidig respekt

Barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt. Barna skal få oppleve at det finnes mange måter å tenke, handle og leve på.

Vi ser på barnehagen som et lite samfunn. Vi må alle etter hvert lære å innrette oss slik at vi best mulig kan fungere i dette. Vi må lære hverandre å kjenne og å respektere hverandre og å vise omsorg for oss selv og hverandre. Familien til barnet er også viktig. Det at barnet er en del av familien som igjen er en del av samfunnet. Alle er ikke like, vi er individuelle personer med forskjellige behov og personligheter med rett til å påvirke egen hverdag. Barna må få hjelp til å lære seg selv å kjenne. Vi snakker om og med barnet, hva gjør det glad og fornøyd og hvorfor blir det lei seg, hva liker det eller hva liker det ikke. Vi roser og oppmuntrer når barna handler, ut i fra et ønske om å være til hjelp og støtte, eller vi går inn i konfliktsituasjoner og veileder barna å kompromisse og løse konflikter selv. Ved å bruke tid på å være gode rollemodeller, være tilstede, utøve ”Barn i Balanse”, oppmuntre til mestring i hverdagen, mener vi å nå målet: Gi hvert barn en positiv opplevelse av seg selv, skape gode relasjoner mellom barna og arbeide for å skape trygghet og stabilitet i de menneskelige forhold.

Barna deles i små grupper etter behov ettersom vi har stor aldersspredning. Hvordan og når dette skjer, kommer tydelig frem på månedsplaner og fortløpende på mail til foreldrene ved behov.

Likestilling og likeverd

Barnehagen skal fremme likeverd og likestilling uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, etnisitet, kultur, sosial status, språk, religion og livssyn. Barnehagen skal motvirke alle former for diskriminering og fremme nestekjærlighet.

Barnehagen skal bygge sin virksomhet på prinsippet om likestilling og ikke-diskriminering og bidra til at barna møter og skaper et likestilt samfunn. Alle skal ha like muligheter til å bli sett, hørt og oppmuntret til å delta i fellesskap i alle aktiviteter i barnehagen. Personalet må reflektere over sine egne holdninger for best mulig å kunne formidle og fremme

Likestilling og likeverd, mangfold og inkludering er fundamentet i barnehagens verdigrunnlag. Barnehagen skal gjenspeile mangfoldet i samfunnet i forhold til funksjonsnivå, alder, kjønn, kultur/ språk og familiebakgrunn. Rammeplanen er tydelig på at barnehagen skal være et inkluderende fellesskap med plass til det enkelte barn. Personalet har ansvar for at alle barn får oppleve at de selv og alle i gruppen, er betydningsfulle personer for fellesskapet. Barnehagen skal fremme positive handlinger som motvirker avvisning, mobbing og vold. Inkludering betyr at man må endre helheten, slik at alle finner en plass der. Miljøet må tilpasse seg barnet, ikke motsatt. Inkludering er en kontinuerlig prosess, som man aldri blir ferdig med. Barn skal være inkludert i barnehagehverdagen.

Bærekraftig utvikling

Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal få naturopplevelser og bli kjent med naturens mangfold, og barnehagen skal bidra til at barna opplever tilhørighet til naturen.

Vallerstua er mye ute i naturen. Vi har et flott uteområde med kupert terreng. Vi har asfalt, grus, gress, trær, stubber. I tillegg er det fine turmuligheter i nærområdet.

Ute i barnehagen og på turene er vi også» midt oppe i realfagene.» Turmålet er ikke det viktigste, det er alt vi opplever på veien. Enten det er korte turer for de minste på uteområdet eller lengre turer for de eldste. Vi lytter til lydene fra naturen, snakker om været, ser på formene i naturen, trafikkskilt blir snakket om, ekorn og krypdyr blir observert og snakket om, vi kjenner på ulike naturmaterialer, vi undrer oss over sollyset eller regndråpene, snøkrystallene blir smakt på og vi leker i snøen.

Voksne stimulerer til gode opplevelser i naturen gjennom å prate positivt, gjøre det litt magisk rundt naturfenomenene og vise glede og undring over naturens mangfold.

I hverdagen kildesorterer vi matavfall, papp og papir, og vi leverer glass og metall på nærmeste miljøstasjon. Og på turene våre plukker vi med oss søppel vi ser i naturen og langs gatene i nærmiljøet.

Bærum - en klimaklok kommune

Livsmestring og helse

Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen. Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing.

Måltider og matlaging i barnehagen skal gi barna et grunnlag for å utvikle matglede og sunne helsevaner.

Vi tenker også at vi må ha omsorg for kroppen vår gjennom maten og den fysiske aktiviteten. I Vallerstua er vi opptatt av fornuftig mat. Vi serverer varm mat 2 ganger i uken og vi har brødmat og yoghurt naturell med müsli utover dette. Maten skal være varierende, den skal

bestå av mye fisk, kjøtt, grønnsaker og poteter/ris/pasta. Pålegg skal være variert og vi tilbyr alltid frukt eller grønnsaker til alle måltidene. Vi er en «5 om dagen» barnehage, noe om forplikter til frukt og grønt hver dag. Til måltidene serverer vi vann med unntak av til frokost hvor barna kan velge melk hvis det er ønskelig.

Ved bursdagsfeiringen henger vi ut flagg, lager og deler ut en krone til bursdagsbarnet. Til et av måltidene blir det servert noe ekstra; for eksempel smoothie, fruktsalat, is eller bær.

Barnehagens formål og innhold

Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset enkeltbarnet og barnegruppen. I barnehagen skal barna få leke og utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Arbeidet med omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse og kommunikasjon og språk skal ses i sammenheng og samlet bidra til barns allsidige utvikling.

Barnehagen skal være en kulturarena hvor barna er medskaper av egen kultur i en atmosfære preget av humor og glede.

Barnehagens fysiske miljø skal være trygt og utfordrende og gi barna allsidige bevegelseserfaringer. Personalet skal utforme det fysiske miljøet slik at alle barn får muligheter til å delta aktivt i lek og andre aktiviteter, og slik at leker og materiell er tilgjengelig for barna.

Omsorg

Vi viser dette ved å anerkjenne hverandre for den vi er. Vi bryr oss om og tar vare på hverandre. Gjennom Vallerstua sin profil ”Barn i Balanse” i samarbeid med Tårnsvalen, går vi med hele oss inn i det å utøve omsorg for både store og små i barnehagen.

Barn i balanse.

Vårt pedagogiske perspektiv er at vi vil støtte barn i å finne indre styring, retning og dømmekraft gjennom daglige stunder med ro, trygghet, nærvær og samhørighet. Med ”Barn i balanse” ønsker Tårnsvalen Barnehager som Vallerstua er en del av, å gi barna et pusterom i en stressende hverdag. Vårt samfunn har et høyt tempo og intensitet. Vi ser det også på barneprogrammer på TV og barnefilmer der det er mye lyd, farger og raske skifter. Vi lever i en kultur hvor det er blitt mindre tradisjon for langsomhet, for å stoppe opp, lytte innad og hente oss inn igjen.

Vi ønsker å tilby en balanse i våre barnehager, der barna får indre styrke og ro nok til å fordøye alle inntrykk gjennom dagen. Målsetningen vår er å skape et vennlig miljø med balanse mellom ro og aktivitet. Det handler om å styrke en naturlig evne til tilstedeværelse vi alle er født med, men som vi mer eller mindre mister kontakt med underveis. Veiene til det bevisste nærvær går gjennom berøring, bevegelse, livssamtaler, ro og stillhet. I denne sammenheng bruker vi bl.a. barneyoga, barnemassasje, hvilestund, samtale og stillestunder.

Oppmerksomt nærvær bygger på en gammel asiatisk tradisjon, men anvendes også innenfor vestlig psykologi til blant annet stressmestring.

Mindfulness dreier seg om å styrke evnen til være fullt og helt oppmerksom på her og nå, for eksempel ved å fokusere på det som skjer i kroppen akkurat nå. Voksne kan bl.a. bruke meditasjon, barn trenger andre veier til å få denne fokus og ro, for eksempel berøring, langsom bevegelse, ledet stillestund osv.)

Vi legger vekt på at de voksne fokuserer på det som skjer her og nå med barna og ikke tenker på lunsjen i går, eller hva man skal gjøre på ettermiddagen. Gjennom de forskjellige metodene (lett berøring, yoga osv.), vil også de voksne bli bevisst sitt eget nærvær og få en god opplevelse av ro og balanse. Forskning viser at å fokusere og akseptere øyeblikket slik det er akkurat nå, hjelper oss til å få bedre helse og øker konsentrasjonen vår og det virker

stressreducerende.” Barn i balanse” skal ikke erstatte egen lek, glede og utfoldelse i barnehagen. Det skal være som små pusterom for barn og voksne i barnehagehverdagen.

Lek

Store deler av dagen består av lek, det være seg frilek eller tilrettelagt lek som for eksempel rolleleker og konstruksjonsleker. Vi har barn fra 1-6 år og det byr på lek på forskjellige nivåer og på tvers av aldre. Personalets oppgave er å tilrettelegge for ønsket læring på de forskjellige aldersnivåer.

Gjennom rolleleken tilegner barna seg nødvendig kunnskap om sosiale spilleregler, kommunikasjon, selvhevdelse, medvirkning, samarbeid, kreativitet og konsentrasjon. Barna får oppleve seg selv som en viktig del av et fellesskap i leken. De får vise empati, det vil si evnen til å sette seg inn i andres følelser og opplevelser.

Personalet skal oppmuntre til et godt samspill mellom barna ved å legge til rette for allsidig lek ute og inne og ved å dele barna i mindre grupper i løpet av dagen. Voksen tilstedeværelse er av største betydning i forhold til å være lyttende og nysgjerrige på barnas tanker og interesser, for å stimulere til utfoldelse i leken og kunne bidra til at leken som har mange uttrykksformer bidrar til forståelse og vennskap på tvers av aldersgrupper og kulturelle forskjeller.

Det er godt med tid i Vallerstua til den frie leken. Leken forekommer gjennom hele dagen, avbrutt av måltider, søvn/hvile og tilrettede voksenaktiviteter.

De voksne skal fungere som viktige med -og støttespillere i leken. Leken er så viktig for barna at hvis de voksne ser barn som ikke kan eller forstår lekens koder, må vi hjelpe til. Personalets holdninger til leken må gjenspeiles i vår tilstedeværelse og omgang med barna. Vi er bevisste på å være lekne og å dele humor, glede og spontanitet. Vi er bevisste på å opptre som gode rollemodeller og legger vekt på at læring skjer i møte mellom mennesker. Hele barnegruppen i Vallerstua har glede og nytte av å være sammen i ulike leksituasjoner gjennom dagen men barna deles også i mindre grupper på bakgrunn av stort aldersspenn. I leken til barna under 3 år, dominerer den parallelle leken. Etteraping av hverandre og av de voksne ser vi ofte. Barna har tilgjengelig lekemateriell som familiekrok m/kjøkkenutstyr, et lite bord m/stoler, utkleddningsklær, puttekasser, myke klosser, magneter, plast dyr m/bondegård, stasjonær togbane, biler m/bilteppe, myke baller og erte poser, duplo-klosser, pekebøker m.m. Det er plass for fysiske aktiviteter i leken som å stupe kråke, rulle, hoppe, sprette, danse og synge.

Barna over 3 år disponerer egne rom hvor de har lekeutstyr tilpasset dem. Brettspill, puslespill, utkleddningstøy, tepper til hyttebygging, lego, kapla og andre konstruksjonsleker, perler m/perlebrett. Barna kan leke med bokstaver og tall, lese i bøker, de har tegnesaker og det er mye rollelek blant de største barna. De dramatiserer eventyr og opptre for hverandre. Kreativiteten er stor.

Uteområdet til Vallerstua byr på ulikt terreng. Alle barna benytter område som rommer lekeapparat m/sklie, 2 husker, en stor sandkasse, 2 små lekehus hvor det ofte serveres mat på lat; sølekaker, gress- suppe, pinnemat o.l. Vi har en båt ute som tar barna med til ulike plasser de finner på å reise til og vi har et «Romskip». Romskipet er et lite fjell med trær, røtter, busker og blomster. På romskipet aker vi om vinteren og sommer som vinter utspilles det daglig rollespill blant barna. De største barna har god omsorg for de yngste og de som måtte har utfordringer med å komme seg opp på fjelltoppen blir hjulpet opp av de eldre barna. Uteplassen blir også brukt til å sparke med baller, å sykle, hoppe tau og strikk, løpe rundt og

leke gjemsel f.eks., og vi studerer naturen og innsektene på området med og uten forstørrelsesglass.

Danning

Sosial kompetanse eller danning, står sentralt i barnehagehverdagen og vi ønsker derfor å ha ekstra fokus på dette tema.

Det vil i praksis si å lære sosiale ferdigheter gjennom konkrete hendelser i hverdagslivet. I samspill med andre får barna erfaringer som står helt sentralt for deres utvikling av sosial kompetanse.

Vi deler dette i 5 hovedområder:

- Empati og rolletaking, evnen til å sette seg inn i andres tanker og følelser; å kunne sette seg inn i den andres rolle og hvordan den andre har det.
- Pro sosial adferd (positive holdninger og handlinger overfor andre; trøste, hjelpe, hente hjelp, dele, oppmuntre, inkludere, være omtenkstom, vise omsorg.)
- Selvkontroll (å klare å utsette egne ønsker og behov i visse situasjoner: vente på tur, kompromisse, takle konflikter, styre aggresjon, utsette umiddelbar belønning, fire på egne krav.
- Selvheldelse evnen til å ta initiativ i forhold til andre: tørre spørre om å få bli med i lek, være aktiv i leken og andre gruppeaktiviteter, hevde egne meninger/ønsker/behov, stå imot gruppepress, ta kontakt på passende måte.
- Lek, glede og humor evnen til å forstå lekesignalene, kunne gå inn og ut av leken, følge lekens skjulte regler: gjensidighet i leken, føle glede, forstå "på liksom" og "på ordentlig", mimikk, kroppsspråk og fantasi.
- Bygge relasjoner og gi trygghet gjennom barnehagens arbeid med yoga og hvilestunder og kompismassasje.
- **Arbeid mot mobbing:**

Sosial kompetanse handler om å lykkes i å omgås andre og kan brukes som resurs mot mobbing. Vi voksne er bevisste på hvordan vi møter barna og hvordan vi ordlegger oss. Slik vi møter barna, slik vil barna møte seg selv og andre. Vi skal hjelpe barna med å sette ord på egne følelser og ønsker, slik at de blir tydelige for en selv og andre.

Vallerstua har jevnlig små grupper med barn hvor vi har det vi kaller livssamtaler. Dette er et forum hvor vi snakker om for eksempel vennskap, hvordan skal en god venn være, hvem kan bestemme i leken, hvordan skal vi oppføre oss mot andre. Disse stundene er nyttige for små og store og vi reflekterer og undrer oss sammen.

Inkludering i fellesskapet, vennskap og lek med andre styrker barnas sosiale og personlige utvikling og allmenne velvære. Nært samarbeid mellom personalet og foreldre og systematisk observasjon og refleksjon over kvaliteten på det uformelle samspillet kan sikre at mobbing verken får oppstå eller utvikle seg. Mobbing i barnehagen kan stoppes av aktive deltagende voksne som griper inn når det er nødvendig. Eventuelle tiltak må rettes både mot enkeltindividet, gruppen og hele miljøet. Voksne må sette klare og forståelige grenser for oppførsel som er akseptabel.

Læring

Danning er en pågående prosess der omsorg, lek og læring er viktige komponenter og omfatter hele barnets utvikling. Vi tenker at alle aktivitetene i barnehagen i seg selv berører begrepet danning. Gjennom lek, konflikter, samtaler, mestringsopplevelser, turtaking, glede,

latter, måltidene,” Barn i Balanse” -aktiviteter, turer i og utenfor nærmiljøet, tradisjoner m.m. Danning er en pågående prosess med aktiv og bevisst deltakelse fra et tilstedeværende personale. Personalets holdninger og væremåte er avgjørende for barnets dannelsesprosess. Vi har fremdeles med oss foreldre som tidligere ble invitert til å snakke om hva de mente danning innebar og vi opplever at personal og foreldre har mange like oppfatninger her. Ikke minst skapes danning gjennom barns rett til medvirkning. Ved å gjøre barna inkluderende i egen hverdag, tilegner de seg kunnskap og forståelse for gode vaner, hvordan oppføre seg og verdier i livet. Opplevelsene av å bli respektert og tatt på alvor, viser veien for den enkelte til selv å respektere medmennesker, naturen og tingene rundt seg. Vi oppmuntrer og tilrettelegger for godt samspill mellom barn-barn og voksne-barn med å dele barna i mindre grupper i løpet av dagen.

Vennskap og fellesskap

Vennskap har stor betydning for barnets generelle trivsel, utvikling og for opplevelsen av å ha det bra i barnehagen. Det er også viktig for å fremme evnen til kommunikasjon og følelsen av tilknytning og identitet. I vennsapsrelasjoner trener barn mange ulike sosiale kompetanser som de trenger for å bygge opp relasjoner. Vennskap er ikke alltid harmoni og idyll, det inneholder også konflikter og opplevelse av svik og mangel på lojalitet. Det er viktig at barn lærer seg å håndtere dette og derfor må vi i barnehagen ta vennsapsrelasjoner på største alvor og følge opp barn som ikke har venner eller som får problemer med å skaffe seg venner og beholde vennskap.

I Vallerstua barnehage vil vi sette fokus på vennskap ved å:

- legge til rette for at alle barn har muligheter til å få en venn gjennom å skape rammer og møteplasser for barn i samme alder
- lære barna om ulikheter og forskjeller, men at alle er like mye verdt
- lære om egne og andres følelser
- støtte barna i å sette egne grenser og respektere andres grenser
- støtte barnas initiativ til samspill og hjelpe de til å være i en lek med andre
- lære sanger og regler som handler om vennskap
- lese bøker med vennskap som tema
- respektere og støtte de ulike vennsapsrelasjoner som finnes mellom barn
- være en støtte for barnet i konfliktløsning
- viktige dimensjoner ved vennskap er humor og glede, og det setter vi høyt hos oss!

Kommunikasjon og språk

Personalet i Vallerstua jobber aktivt med språkstimulering ved å knytte språket til aktive handlinger, til konkrete og mangeartede opplevelser. Vi er gode språkmodeller og støttende og stimulerende gjennom hele barnehagehverdagen. Vi jobber også i små språkgrupper. Vi stiller åpne spørsmål, har gode samtaler og gjentar korrekt uttale. Vi er aktivt lyttende til det barnet sier og gir gode forklaringer når barn spør og er undrende. Språkstimulering praktiseres gjennom hverdagsaktiviteter som måltider, lek, uteliv, fantasifortellinger, spill,

rollespill, eventyr, sanger, rim, i garderobesituasjoner” snakker vi på” barna klær, på turer, samlinger, pekebøker, yoga og ved å utforske skriftspråket.

Vi samarbeider med helsestasjonen om språkutviklingen de tilfeller det er påkrevet og vi bruker kartleggingsverktøy som T.R.A.S. når dette er nødvendig. "Alle Med" brukes som verktøy for alle barna gjennom årene.

Vallerstua har ikke flerspråklige barn men skulle det bli slik, må vi ta hensyn til dette og sette i gang eventuelle tiltak.

Barnas medvirkning

Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Barna skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planleggingen og vurderingen av barnehagens virksomhet. Alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen.

Vi arbeider aktivt i Vallerstua med at barna skal ha medvirkning i sitt eget liv. Dette handler blant annet om at barna mestrer å ta initiativ og at det kan planlegge, organisere og se seg selv i forhold til andre. Gjennom de daglige samtalene med barna, gjennom spørreunder og ved å gripe” her og nå” situasjonene, ønsker vi å finne ut: Hva vil barna ha mer av eller hva vil de ha mindre av. Hva slags type lek foretrekker det enkelte barn, ønsker det å være ute/inne, hva slags type musikk liker det å lytte eller danse til, hvilke bøker er det glad i å lese/høre på, eller “når skal vi gjøre hva?”. Det skal være et variert og tilpasset utvalg av leker og materiale til barna slik at de kan velge ut i fra dette.

På og avkledningssituasjon, ryddesituasjoner og ved eventuell konflikt løsninger og barn som ikke kan uttrykke seg verbalt, blir tolket gjennom et som oftest tydelig kroppsspråk. Vi har barn fra 1 til 5 år og barna deles i grupper med dertil egnede temaer og samlinger. Barna blir aktivt deltagende i egen hverdag innenfor gitte rammer i et støttende og stimulerende miljø. Vi skal la barna ha medbestemmelse over det de har muligheten til å forutse konsekvensen av og la barna ta konsekvensen av de valgene de tok, slik at de gradvis klarer å ta personlig ansvar.

For at barns medvirkning skal bli tatt på alvor, må vi som personale ha evnen og viljen til å kunne improvisere. Dette gjelder så vel i de planlagte som i de spontane aktivitetene i barnehagen. Ved å være godt forberedt kan vi innenfor de gitte rammene, ta vare på barns initiativ og de uforutsette muligheter som oppstår.

Samarbeid mellom hjem og barnehage

Barnehagen skal legge til rette for foreldresamarbeidet og god dialog med foreldrene og ivareta foreldrenes rett til medvirkning. Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling. Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål.

Våre tiltak for å oppnå dette i år:

- Vi utveksler daglig informasjon om barnets hverdag ved henting og levering i barnehagen.
- Vi arbeider bevisst med å ha en åpen og god dialog med foreldrene.
- Vi har kontaktperson som følger opp barn og foreldre i tilvenningsperioden.
- Vi tilbyr minst to foreldresamtaler og ett foreldremøte i året.
- Foreldrene velger representant til samarbeidsutvalg (SU) på høstens foreldremøte.
- Vi har nettverksskapende tiltak flere ganger i året, slik som foreldremøter, FN-markering, Lucia- markering, julefrokost, påskefrokost og sommerfest.

- Felles mail til alle foreldre jevnlig med info om hva som skjer i barnehagen, ulike arrangementer opplegg etc.
- Det er tett samarbeid mellom barnehagen/primærkontakten i tilvenningsperioden til nye barn. Vallerstua setter av minst en uke som tilvenning uansett alder på barnet.

Overganger

Når barnet begynner i barnehagen - tilvenning

Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn. Når barnet begynner i barnehagen, skal personalet sørge for tett oppfølging den første tiden slik at barnet kan oppleve tilhørighet og trygghet til å leke, utforske og lære.

Det å starte i barnehagen er et stort steg i et barns liv. Det er en spennende og krevende periode for både barn, foreldre og personal. En god tilvenning er viktig for at barna skal få en trygg og god start i barnehagen. Vallerstua praktiserer en ukes tilvenning for alle barn med forholdsvis kore dager hele uken.

Avskjed: Det er viktig at personalet og foreldrene sammen viser barna trygghet og ro i avskjedssituasjonen. Det beste er som oftest å lage enkle og greie avtaler med barna omkring avskjed og holde på dette hver dag. Gi alltid beskjed til barnet når du går fra barnet. Dette gir forutsigbarhet og trygghet for barnet. Barnet skal lære seg å stole på andre mennesker – når far eller mor går og samtidig sier at de kommer senere for å hente; så skjer faktisk dette. Vi ønsker at dere foreldre spør og sier ifra om det er noe dere lurer på. Det er dere foreldre som kjenner barna best, men diskuter gjerne eventuelle bekymringer med oss. Målet for tilvenningsperioden er ikke å trene opp barn og foreldre til å si «ha det» til hverandre, men å gjøre både barn og foreldre så trygge på barnehagen at det oppleves greit å skilles. Det kan være lurt å ha noe som skaper forbindelse mellom tilværelsen hjemme og i barnehagen. Trygghetsobjekt kan gi ekstra trygghet ved avskjed i tilvenningsperioden. Det kan blant annet være smokk, koseklut, bamse eller vogn.

Hvert barn har sin primærkontakt som jobber tett opp mot barnet og deres familie.

Overgang innad i barnehagen og mellom barnehager

Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe.

Ikke aktuelt for Vallerstua.

Fra barnehage til skole

Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning.

Bærum kommune har fastsatte rutiner for [overgang fra barnehage til skole](#).

Den nye rammeplanen legger et mye større ansvar på samarbeidet mellom barnehagen, skolen og foreldrene. Skolestart er en stor begivenhet i barnets liv. Det knyttes mange forventninger til overgangen fra barnehage til skole både av barnet selv, familien og omgivelsene. Barnehagen har derfor et stort ansvar med å legge til rette for førskolebarna slik

at de får den beste muligheten ut i fra sine behov til å lykkes og oppleve mestring i den nye skolehverdagen.

Våre tiltak for å oppnå dette i år:

- Gi førskolebarna gode mestringsopplevelser, ansvar og oppgaver som styrker deres selvfølelse og selvtillit.
- Øve på å kunne fokusere og konsentrere seg om en gitt oppgave en kort stund.
- Øve på å lytte til beskjeder og utføre det de blir bedt om.
- Lytte til høytlesningsbøker og kunne gjenfortelledeler av handlingen
- Spille brett- og terningspill og øve på "tap og vinn med samme sinn"
- Ukentlig førskolestund med der hvert barn har sitt førskolehefte "Trampoline" som er en praktisk tilrettelagt arbeidsbok. Heftet vil gi barna en felles kunnskapsmessig plattform innen de ulike temaene som barna vil møte i skolen.
- Lek med ord, lyttetrening, gjenfortelling, klappe ordrytmer, la barna være med på ulike situasjoner der personalet skriver mens barna muntlig dikterer. Bibliotekbesøk, oppmuntre til lekeskriving og jobbe med bokstavlyder., er også innfallsvinkler personalet benytter seg av i sammenheng med språkstimulering. 2 og 3 åringene har språkgrupper etter prinsippene fra "Grep om begreper." Vi har språkmateriell samlet i eget rom og vi har et «språktre» vi bruker til språkstimulering ved å henge opp ulike konkrete i sammenheng med de ulike temaene vi berører gjennom året.
- Øve på å skrive sitt eget navn, blyantgrepet, klippe med saks etter strek
- Arbeide med selvstendighetstrening som påkledning og ta ansvar for å holde orden på egne klær. Øve på å kunne gå på toalettet alene.
- Bære egen sekk på turer

Pedagogisk leder/styrer har samarbeidsmøte med skolen og på vårparten har vi overgangssamtaler med barnets foreldre.

Planlegging, vurdering og dokumentasjon

Planlegging

Planlegging gir grunnlag for å tenke og handle langsiktig og systematisk i det pedagogiske arbeidet. Planleggingen skal bidra til kontinuitet og progresjon for enkeltbarn og barnegruppen. Planleggingen er utgangspunkt for refleksjon og utvikling av barnehagens pedagogiske praksis. Planleggingen er med utgangspunkt i kunnskap om barns trivsel og utvikling, og den baseres på observasjon, dokumentasjon, refleksjon, systematisk vurdering og samtaler med barn og foreldre.

- Barnehagen har jevnlig personalmøter og planleggingsmøter hvor det skapes og evalueres pedagogiske planer i fellesskap (f.eks. månedsplaner, årsplan og planer individuelt for eventuelle enkeltbarn.)

- Gjennom barnesamtaler tilegner vi oss kunnskap om hvordan barna ønsker det i hverdagen, og vi tar hensyn til dette så langt vi kan og under gitte rammer.
- Info om månedsplaner og opplegg til foreldre på oppslagstavle på ytterdør og i garderoben og via mail.
- Foreldrene medvirker gjennom informasjon og innspill i forhold til sitt eget barn og deres behov.
- Foreldrenes ønsker og innspill til ny årsplan er hensyntatt i årsplanen.
- Vallerstua har 6 plandager pr. år. 2 stk. sammen med hele Tårnsvalen og 4 individuelle.

Vurdering

Barnehagen skal jevnlig vurdere det pedagogiske arbeidet. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen.

Vi har plandager og personalmøter. Her gjør vi oss refleksjoner over barnehagens verdigrunnlag og oppgaver. Vi vurderer hvert barn og legger individuelle planer for barnets utvikling. Vi får frem ulike oppfatninger av praksisen og dette er med på å utvikle barnehagen og skape nye tiltak og eventuelle endringsprosesser. Vi vurderer om vi er i rute med årsplanen. Det gis veiledning underveis i hverdagen og i samtaler en til en på for eksempel medarbeidersamtaler. Gjennom brukerundersøkelse og foreldresamtaler har foreldrene muligheter til å påvirke barnehagens årsplan.

Dokumentasjon

Dokumentasjon av personalets arbeid synliggjør hvordan personalet arbeider for å oppfylle kravene i barnehageloven og rammeplanen.

Vallerstua har en årsplan som foreldrene får muligheter til påvirkning gjennom innspill på foreldremøtet om høsten. Hoveddøren i barnehagen har også oppslag ved gitte anledninger. Personalet i Vallerstua tar bilder for å dokumentere sitt pedagogiske arbeid. Bildene legges ut på MyKid. Noen av bildene blir tatt vare på for å settes inn i hvert barns egen mappe. Mappen vil inneholde fotografier og tegninger/malerier som barna har vært delaktige i gjennom tiden i barnehagen. Mappen deles ut når barnet slutter i Vallerstua

Vi har daglige samtaler med foreldrene ved levering og henting, der verdifullinformasjon om barnet og hvordan dagen har vært blir formidlet.

Vi bruker, ved behov, ”Alle med” og T.R.A.S. som kartleggingsredskap for det enkelte barns utvikling.

Barnehagens arbeidsmåter

Arbeidsmåtene skal ivareta barnas behov for omsorg og lek, fremme læring og danning og gi barn mulighet for medvirkning. Personalet skal ta i bruk varierte arbeidsmåter, og de skal tilpasses til enkeltbarn, barngruppen og lokalmiljøet. Valg av arbeidsmåter gir muligheter for å gjøre barnehagens innhold spennende og variert.

Progresjon

Barnehagens digitale praksis

Forutsetningen for bruk av digitale verktøy er engasjerte og motiverte voksne som har en viss grad av kompetanse om IKT. Det må være tilgjengelighet til diverse IKT utstyr i barnehagen. I Vallerstua har vi ikke trådløst nettverk pr. i dag og PC 'n vi disponerer samt skanner og kopimaskin står på kontoret som ligger uavhengig av selve barnehagen.

Hele personalet disponerer dog mobiltelefon og dette blir vårt mest brukte verktøy i forhold til IKT i barnehagen. Imidlertid vil vi bruke kontoret sammen med små barnegrupper som da utforsker internett muligheter med Google og Youtube.

I 2019 vil Vallerstua få tilgang til nettbrett slik at vi kan jobbe via dette inne på avdelingen. Barna fotograferer også selv. De går på «form og farge-jakt» f.eks. for så å laste ned bildene på PC 'n og skrive dem ut.

Eksempler på bruk av IKT:	1-3år	3-6år
Ta bilder med mobiltelefon. Bestemme motiv selv, se på ved å «bla» frem og tilbake.	X	X
Barna kan ta bilder og legge dem inn på PC 'n. Forminske/forstørre bildene. Sette på rammer og skygger. Printe ut.		X
Scanne egne bilder av ansiktet sitt, hånden, kosedyr, frukt f.eks. Skrive dette ut og laminere for så å henge opp.		X
Skrive små og store bokstaver samt tall i Word.		X
Med en voksen tilstede, kan man innhente kunnskap fra internett. Finne bilder og opplysninger og informasjon om aktuelle temaer.		X
Se på og lytte til musikk og	X	X

videoer på Youtube		
Tegne på PC `n (Paint) Lage former, bilder etc.	X	X
Bruke mikrofon til å spille inn sanger, fortellinger, rim og regler.		X
Lage egne spill		X
Lokalisering via Google Earth		X

Barnehagens fagområder

Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold. Barna skal utvikle kunnskaper og ferdigheter innenfor alle fagområder gjennom undring, utforskning og skapende aktiviteter.

Kommunikasjon, språk og tekst

1-2 åringer 	3-4 åringer 	Skolestartere
<ul style="list-style-type: none"> • Barna sitter samlet ved matbordet med minst 2 voksne for å få samtale ved bordet. • Sette ord på handlinger og følelser hos seg selv og barna. • Skape tid og rom for god lek mellom barna. • Bruke rim, regler, lese bøker, bruke pekebøker og synge sanger. • Bruke konkrete i samlinger. • Bruke språket aktivt i hverdagen. • Vi «snakker på barna» klær. Benevne klesplagg, kroppsdeler m.m. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lese og spille med alderstilpassede bøker og spill. • Flere vers og lengre eventyr. • Bokstaver og tall synlig på veggen. • Klappe ordrytmen i navnet sitt, skrive første bokstaven i navnet sitt. • Engasjerte voksne som leser for barna hver dag. 	<ul style="list-style-type: none"> • Legge til rette for barns naturlige nysgjerrighet for bokstaver og tall. • Øve på blyantgrepet, klippe etter strek • Rim og regler • Høytlesing og øve på å gjenfortelle handlingen. • Øve på å være fokusert på en aktivitet over tid. • Voksne skal være tilgjengelig og de skal skape gode samspillsituasjoner. • Livssamtaler hvor hvert barn får komme til ordet ved bruk av snakkepinne. • Språkleker i samlingsstund. • Lekeskrive handleliste som tas med ved innkjøp.

Kropp, bevegelse, mat og helse.

1-2 åringer 	3-4 åringer 	Skolestartere
<ul style="list-style-type: none"> • Kortere turer. • Legge til rette for grov motorisk utforskning som stupe å kråke, balansere og ball-lek. • Finne materialer som stimulerer finmotorikken som puttekasser og fargestifter. La barna spise med skje selv. • Huske med barna. • Oppmuntre til deltakelse ved på og avkledding. • Besøke Emma Hjort Sansehus. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vi legger til rette for hvilestunder, enkle yoga-aktiviteter og kompis-massasje. • Lengre turer. • Barna øver seg i på og avkleddings-situasjoner. • Delaktig i vurdering av type klær etter værtype. • Fokus på fornuftig mat, hva er det? • Bygge med Lego, tegne, putte brikker i innpassningsformer, tegne. • Besøke Emma Hjort Sansehus. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vi legger til rette for hvilestunder, enkle yoga-aktiviteter og kompis-massasje. • Barna kler på seg selv. • Bestemmer i større grad hva slags type klær det er behov for. • Deltar på skiskole. • Grovmotorisk utfoldelse ved ball-leker, sykling, tauhopping, sisten, haien kommer, gjemsel. • Finmotorikken oppøves gjennom å perle med små perler, riktig blyantgrep, legobygging. • Besøke Emma Hjort Sansehus.

Kunst, kultur og kreativitet

1-2 åringer 	3-4 åringer 	Skolestartere
<ul style="list-style-type: none"> • Egen kunstgruppe • Eksperimentere med ulike maleteknikker: fingermale, svampmale, male med tykke pensler, male med oppvaskkost og tannbørste. • Tegne. • Høre på musikk. • Danse og bevege seg etter ulik musikk og rytmer. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kunst i grupper. • Bruke akrylmaling. • Kle seg ut. • Rolleleker. • Bruke kapla, duplo og annet konstruksjons-materiell • Musikksamlinger. • Besøke Barnekunstmuseet. • Fargelegging. • Ta vare på malerier og tegnearbeider i 	<ul style="list-style-type: none"> • Kunst i grupper. • Bruke akrylmaling, vannmaling og kullstifter. • Fargelegging. • Lage egen kunstmappe. • Bruke lego. • Musikksamlinger med bruk av rytmeinstrumenter. • Lage teater og yoga-eventyr. • Besøke

<ul style="list-style-type: none"> • Ta vare på malerier og tegnearbeider i egen mappe 	egen mappe.	Barnekunstmuseet.
---	-------------	-------------------

Natur, miljø og teknologi

1-2 åringer 	3-4 åringer 	Skolestartere
<ul style="list-style-type: none"> • Sorterer papp/papir, plast og restavfall. • Lager hinderløyper ute og inne. • Blir kjente med norske husdyr; leser om dem, ser på bilder av dem og leker med plastdyr og bondegård. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kildesortering av søppel. Tar barna med til gjenvinningsstasjonen. • Vi fyller engangshansker med vann og henger dem ute. Hva har skjedd i kulda? Hva skjer når vi tar snø inn i varmen? • Vi leser om dyra i norske skoger. Ser etter dyrespor på tur og undrer oss over fuglelivet. • Vi bruker forstørrelsesglass ute og undrer oss over naturen under «mikroskop». 	<ul style="list-style-type: none"> • Vi bruker gjenvinningsmateriell på nytt; «timeglass», klosser, «telefon» av henholdsvis glass, kartong og yoghurtbeger. • Hvor kommer de ulike matsortene vi bruker i barnehagen fra? Barna er med på tilberedelse av ulike matretter og vi snakker om for eksempel gjær, hva skjer? • Vi besøker Teknisk museum.

Antall, rom og form

Fagområde: Antall, rom og form.

1-2 åringer 	3-4 åringer 	Skolestartere
<ul style="list-style-type: none"> • Barna utforske forskjellige geometriske former, farger og strukturer ved bruk av puttekasser, byggeklosser og innpaspningsbrett. • Vi synger enkle tellesanger. • De voksne bruker matematiske begreper bevisst gjennom 	<ul style="list-style-type: none"> • Vi har rom med tilgjengelig materiell som puslespill, spill, byggeklosser, kapla, duplo, biler m.m. som brukes til utforskning av antall, rom, form og farger. • Gjennom utelek og deltakelse på matlaging får barna kjennskap til volum. • Synge sanger med 	<ul style="list-style-type: none"> • Spille brettspill med terning. • Bruke matematiske begrepene under barnas lek med for eksempel konstruksjonslek. • Snakke om avstander, former på trafikkskilt og benevne venstre og høyre på for eksempel turer. • Oppfordre barna til

hverdagen.	adekvat innhold.	telling og benevne former og volum på tur i butikken.
------------	------------------	---

Etikk, religion og filosofi

1-2 åringer 	3-4 åringer 	Skolestartere
<ul style="list-style-type: none"> • Alle blir kjent med høytidene. • Adventsamling med enkle julesanger. • Barna øver på å rydde etter seg. • De voksne setter ord på barnas handlinger og forteller og viser hva som er hensiktsmessig adferd i konfliktsituasjoner. • Vi tar alle vare på hverandre ved bruk av BiB-elementene. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bli kjent med høytidene. • Adventsamlinger med enkle julesanger. • Synger flere julesanger. • Barna øver på å løse konfliktsituasjoner ved bruk av ord. • Empati: vi viser omsorg og tar vare på hverandre gjennom ord og handlinger, 	<ul style="list-style-type: none"> • Blir kjent med høytidene. • Adventsamlinger med julesanger og rim og regler. • Undrer oss sammen med barna i livssamtalegruppe. • Hva er rett og hva er galt? • Empati: vi viser omsorg og tar vare på hverandre gjennom ord og handlinger. • Lære barna å lytte til hverandre og løse konfliktsituasjoner ved hjelp av ord. • Vi besøker Helgerud kirke.

Nærmiljø og samfunn

1-2åringer 	3-4åringer 	Førskolebarna
<ul style="list-style-type: none"> • Utforske barnehagens flotte uteområde. • Kortere turer i nærmiljøet ut i fra barnas utviklingsnivå. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lengre turer i nærmiljøet: til butikken, til Trollskogen. • Øver på å ferdes trykt i trafikken. • Utflukt til Barnekunstmuseet og Sanshuset samt biblioteket. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lengre turer blant annet til Dælivannet. • Høre om Afrika gjennom FN-prosjektet «Perle Noire» • Vi snakker om nyheter og hva som skjer i verden og hvordan informasjon kommer frem til oss. • Vi snakker om ulike

		jobber foreldrene har og hvorfor man jobber. <ul style="list-style-type: none"> • Leker og dramatiserer ulike yrker.
--	--	---

ARBEID MED TRAFIKKSIKKERHET I VALLERSTUA BARNHAGE.

MÅLGRUPPE: BARN, FORELDRE OG ANSATTE

MÅL: Forebygge trafikkulykker.

Barna:

Gi barna erfaringer og gode holdninger slik at de er best mulig rustet til å ferdes alene i trafikken når de blir større.

Ansatte:

Skal til enhver tid opptre som gode rollemodeller for barna i trafikken.

Skal til enhver tid ha fokus på sikkerhet i trafikken.

Ansatte skal på foreldremøte ta opp trafikk sikkerhet og rutiner på tur og arbeidet med trafikk sikkerhet vil komme frem i barnehagens årsplan.

Foreldre:

Skal være gode rollemodeller på turer med egne barn.

I trafikken som fotgjengere eller på turer generelt. Rygge inn på p-plassen, aldri barn i forsetet, alltid bruk av sikkerhetssele.

HVA/TEMA	METODER	MÅLSETTING
----------	---------	------------

<ul style="list-style-type: none"> • Bli kjent med ulike begreper, farger, ord og uttrykk, høyre/venstre • Enkle trafikkskilt Hvordan vi kommuniserer med hverandre ute i trafikken • Sansene våre • Årstider som påvirker trafikken • Aktivitetsløype • Skiftning I naturen • Refleks • Skoleveien min • Skilt 	<ul style="list-style-type: none"> • Turer I nærmiljøet • Turer langs veien • Spill • Bøker • Aktivitetsløype med selvlagde rekvisitter som trafikkllys i papp, laminerte trafikkskilt på vegg ute/inne, male fotgjengerfelt ute i barnehagen, pappbiler m/sikkerhetsbelter. • Samlingsstund • Rim og regler om trafikk • Busstur • Togtur • Biltur • Rollelek • Dramatisering • Øve på å ta imot beskjeder og instruksjer. 	<p>BARNA UTVIKLER GODE HOLDNINGER TIL - OG I TRAFIKKEN</p> <p>DE VOKSNE ER SITT ANSVAR BEVISST OG ER GODE ROLLEMODELLER.</p> <p>FOREBYGGE ULYKKER</p>
--	--	---

TRAFIKKSIKKERHET KNYTTET OPP MOT FAGOMRÅDENE I RAMMEPLANEN.

SPRÅK, TEKST, KOMMUNIKASJON	<ul style="list-style-type: none"> • Begreper, farger, ord og uttrykk som brukes i trafikken • Bli kjent med enkle skilt
KUNST, KULTUR, KREATIVITET	<ul style="list-style-type: none"> • Sanger og musikk • Dramatisering • Utforme elementer innen tema.
ANTALL, ROM, FORM	<ul style="list-style-type: none"> • Symboler, former, tall • Trafikkskilt • Bokstaver og tall
KROPP, BEVEGELSE, HELSE	<ul style="list-style-type: none"> • Turer i nærmiljøet med fokus på trafikk • Aktivitetsløype • Vi bruker sansene våre
NÆRMILJØ OG SAMFUNN	<ul style="list-style-type: none"> • Utforske og bli kjent med nærmiljøet • Kunne følge regler og instruksjer
NATUR, TEKNIKK, MILJØ.	<p>Fremme forståelse for symboler og tall</p> <p>Bli kjent med at årstidsskiftninger påvirker naturen</p>

ETIKK, RELIGION, FILOSOFI	Utvikle følelser og empati gjennom samspill, samhandlinger og konfliktløsning
---------------------------	---

Sammen skal vi gi barna en best mulig opplæring i trafikken.

Kompetanseplan

Gjennom ulike kompetansetiltak kan de ansatte styrke sin kompetanse og pedagogiske praksis i tråd med rammeplanen.

August	<ul style="list-style-type: none"> • Planleggingsdag: Personalet jobber med implementering av ny rammeplan.
September	<ul style="list-style-type: none"> • Planleggingsdag: halvdagsforedrag om voksenrollen og relasjonskompetanse i barnehagen. Ved STYD. 3 timer førstehjelpskurs ledet av Kathrine fra ditt barns førstehjelp. • Ledermøte i Tårnsvalen
Oktober	<ul style="list-style-type: none"> • Ledermøte i Tårnsvalen
November	<ul style="list-style-type: none"> • Hel planleggingsdag i Tårnsvalen 1/11: Forelesninger på Østlandske lærerstevne <ol style="list-style-type: none"> 1.) Språkmangfold og språkutvikling i barnehagen. 2.) Relasjonskompetanse i barnehage og skole 3.) Inkludering- Livsmestring starter i barnehagen! 4.) Forebyggende arbeid mot mobbing – Det handler om de voksne. 5.) Forstå hvordan det er inni meg, når jeg er ute av meg!
Desember	<ul style="list-style-type: none"> • Ledermøte i Tårnsvalen.
Januar	<ul style="list-style-type: none"> • Plandag
Februar	
Mars	<ul style="list-style-type: none"> • Felles plandag i Tårnsvalen: Tema ikke bestemt.
April	

Mai	<ul style="list-style-type: none"> • Fagforum for assistenter og pedagogiske ledere.
Juni	<ul style="list-style-type: none"> • Evaluering av barnehageåret.
Juli	